

реализация, както и механизмите и средствата, с които се гарантира високото качество на продукта и ефективността на разходите; съобразени са с потребностите на пазара; отчита се и обратната връзка: клиент - производител, и т.н. Ако това не става, производителят бива изместен от пазара и, разбира се, фалира.

По наше виждане тези изисквания трябва да се поставят в центъра и да се вземат под внимание и при оценка на качеството на учебните планове, по които днес обучаваме студентите статистици². Дори и само тези съображения и критерии налагат не друго, а коренна промяна преди всичко на нашите представи и виждания за учебните планове. Да не говорим за липсващите теми и проблеми в тях.

2.2. Струва ни се обаче, че потребността от радикална промяна в учебния план все още не се осъзнава в достатъчна степен от професионалната общност (Цветков, 2007, с. 25; Калоянов, 2007, с. 28). Възможно е за това да допринесе фактът, че в повечето от нашите университетски учебници се декларира, че статистиката се занимава с планиране, организация и провеждане на СИ. Пропуска се обаче другият факт: че за това най-често се споменава между другото в една-две от уводните страници, след което на практика **никъде повече** не се третира въпросите на проектирането, не се разкриват неговите елементи и връзките между тях. Нито как конкретно се върши тази дейност. Не се разглеждат проблемите, с които трябва да се справят статистиците. Никъде в учебните програми не присъстват теми, посветени на проектирането.

Това е основание да си мислим, че материята, отнасяща се до проектирането на СИ, **отсъства** като цяло от преподаването. И нещо още по-изненадващо и необяснимо: тази материя дълго време е била и все още остава недо-развита³ не само в университетските учебници и в лекциите, но и в специалната статистическа литература, монографии, студии и статии. В колко и кои учебни програми например присъстват теми, специално посветени на материята за проектиране на СИ общо и при различните типове познавателни задачи? На проблемите, които възникват там, и на подходите и техниките, с които следва да се решават те? Къде изобщо се третира проблемите за социалните въздействия при провеждане на изследване на масови явления в конкретните СИ? Къде се разглежда задачата за разработване на варианти

---

² Изискванията са еднакво валидни за всички останали специалности, както и за оценката на резултатите от дейността на висшите училища в страната, касаещи обучението на студентите.

³ Отчасти едно изключение от това срещаме в курса по репрезентативните изучавания.